

29.8.2019

Lausuntopyyntö STM/2314/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 6 luvun 3 a §:n ja 7 luvun 5 a §:n kumoamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta aktiivimallin leikkureiden ja velvoitteiden kumoamiseksi

Luonnoksen mukaan työttömyysturvan niin sanottu aktiivimalli kumottaisiin. Tästä seuraisi, että työttömyysetuuden saajan ei tarvitsisi täyttää kyseisissä säännöksissä säädettyjä palkkatyötä, yritystoimintaa tai työllistymistä edistävään palveluun tai sitä tukevaan toimintaan osallistumista koskevia ehtoja säilyttääkseen työttömyysetuutensa täytenä.

EK pitää aktiivimallia koskevien säännösten kumoamista esitetyllä tavalla epätarkoituksenmukaisena seuraavista syistä.

Luonnoksen valmistelu ei täytä asianmukaisen lainvalmistelun vaatimuksia. Taloustieteellisen tietämyksen mukaan aktiivimallin kaltaiset etuusleikkaukset lisäävät työllisyyttä ja vähentävät työttömyyttä. Luonnoksesta kuitenkin puuttuu kunnolliset vaikutusarviot. Siitä ei esimerkiksi käy ilmi, mikä työllisyysvaikutus aktiivimallilla on ollut ja miten sen poistaminen vaikuttaa työllisyyteen. Paras arvio aktiivimallin leikkurin työllisyysvaikutuksille on 5 000–12 000 henkilötyövuotta (ks. Työllisyyden lisääminen ja työttömyyden keston lyhentäminen -työryhmän muistio). EK:n käsityksen mukaan aktiivimallin työllisyysvaikutuksista valmistuu selvitys tämän vuoden lokakuussa. Sen tulokset on otettava huomioon.

Luonnoksen mukaan aktiivimallin leikkurin poisto kasvattavaa julkisia menoja 39 miljoonaa euroa vuodessa. Julkisen talouden tila huomioon ottaen tällainen menojen lisäys ei ole järkevää etenkin siksi, että lisämenoihin ei ole varauduttu.

EK:n mielestä aktiivimallin leikkurin työllisyysvaikutuksia korvaavat toimenpiteet ovat välttämättömiä. Myös pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus ei tee työvoimapolitiikassa toimia, joilla on negatiivinen työllisyysvaikutus ilman, että se tekee samanaikaisesti työllisyyttä parantavia tehokkaampia toimia ja että aktiivimallista luovutaan, kun vastaavista

Työelämä
Vesa Rantahalvari

29.8.2019

toimenpiteistä on päätetty. Lakiluonnos ei sisällä ainoatakaan työllisyyttä parantavaa ja työttömyyttä vähentävää uudistusta. EK:n käsityksen mukaan hallitus ei ole edes valmistelut yhtään ratkaisua, jonka toteuttamisella saataisiin vastaavat työllisyysvaikutukset. Näistä syistä esitys on pahasti puutteellinen.

Toimivin tapa vähintään vastaavia työllisyysvaikutusten aikaansaamiseksi on työttömyyspäivärahan tason porrastaminen työttömyyden keston mukaan. Muita tarkoituksenmukaisia muutoksia ovat työttömyyspäivärahan enimmäissaantiajan lyhentäminen, työssäolo- ja paluuehdon pidentäminen ja lomakorvauksen jaksotuksen palauttaminen.

EK pitää käsittämättömänä sitä, että lakiluonnos ei sisällä työttömyysturvan omavastuuajan palauttamista 7 päivään. Omavastuu aika lyhennettiin 5 päivään lähinnä siksi, että sillä haluttiin kompensoida aktiivimallin leikkurin käyttöönoton aiheuttama etuusmenon pienentyminen, jotta aktiivimallin käyttöönotto ei näyttäytyisi työttömyysturvan leikkauksena. Nyt lakiluonnoksessa lähdetään kuitenkin siis siitä, että työttömyysturvaan tehdään muutos, jolla kannusteet muodostuvat vielä huonommiksi kuin mitä ne olivat ennen aktiivimallin käyttöönottoa. Tämä on vastoin hallitusohjelman tavoitteita lyhentää työttömyysjaksoja ja kannustaa työnhakuun.

EK pitää lakiluonnoksen valmistelutapaa kummallisena. Pääministeri Antti Rinteen hallitus on useaan otteeseen ilmaissut, että se valmistelee tämänkaltaiset ratkaisut yhdessä työelämän osapuolten kanssa. Tämän lakiluonnoksen valmistelussa kyseessä ei ole ollut aito kolmikantavalmistelu, vaan sanelu, jossa työelämän osapuolten järjestöille kerrotaan, millaisen esityksen hallitus aikoo eduskunnalle antaa.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ilkka Oksala
Johtaja